

Kripto Paralar Terörizmin Yeni Finansman Araçları mı?

Kripto Paralar Terörizmin Yeni Finansman Araçları mı?[1]

Terör örgütleri, insanlığın hizmetine sunulmuş her türlü yeniliği terörizm faaliyetlerinde kullanıyorlar. Gelişen teknolojiyi yakından takip eden terör örgütleri, hayatımızı kolaylaştırmak için tasarlanan yenilikleri kendi amaçları doğrultusunda değiştirerek terörü destekliyor. Dinamitin terör örgütleri tarafından kullanımından başlayarak telgrafın, telefonun, radyo yayıncılığının, internetin, sosyal medyanın terörizmi geliştirmek için kullanılmasına şahit olunuyor. Her ne kadar dünya genelinde kullanımı çok da yeni olmasa da kripto paraların terörizmin finansmanı için kullanımı da son dönemlerde yeniden gündemdeki yerini buluyor.

Günümüzde internet kullanımının yaygınlaşması, elektronik ticaretin gelişimine neden olmuş, elektronik ticaretin gelişimi de beraberinde birtakım yenilikler getirmiştir. İnternet üzerinden yirmi dört saat süreyle yapılan ülke içi ve ülkeler arası mal ve hizmet alımları, para transferinde klasik ödeme araçlarına alternatif bazı ödeme araçlarının ortaya çıkmasına sebep olmuştur. Bu gelişmeler sonucu dijital para ve kripto para kavramları ortaya çıkmış ve bu tarz paraların kullanılması oldukça yaygınlaşmıştır. İlk defa 2008 yılında duyulmaya başlayan kripto paralar, "Blok Zinciri" (Blockchain) isimli değişim sistemi üzerinden, tamamen sanal olarak ve herhangi bir merkezi otoriteye bağlı olmaksızın, tarafların birbirlerine para transferi yapmalarına imkân tanımaktadır (Özdemir, 2021: 289-291).

Kripto paraların vergilendirmeye tabi tutulamaması, sanal cüzdan sahiplerinin işlemlerini anonim bir şekilde gerçekleştirmesi ve kimlik bilgilerine ulaşılamaması gibi özellikleri yatırımcıların bunlara yönelik ilgisini artırmaktadır (Topaloğlu, 2021: 244). Benzer durum terör örgütleri için de geçerlidir. İnternet ortamında sanal cüzdanlarla, anonim bir şekilde işlem yapılması, işlem yapan şahısların kimliklerine ulaşılamaması gibi hususlar terör örgütlerinin kripto paraya karşı iştahlarını kabartmıştır.

İlk olarak 2009'de yaratıldığından beri Bitcoin kullanımı dünya çapında katlanarak artmıştır. Bu yaygın popülerlik, dünya çapında kolluk kuvvetleri ve istihbarat kurumları için üç sebeple önemli bir endişe kaynağı haline gelmiştir. Birincisi, Bitcoin'in 'anonim' bir doğası vardır. İkincisi, Bitcoin, bir devletin geleneksel finans sektörünün düzenleyici araçlarını atlatmak için eşler arası bir platform olarak tasarlanmıştır. Üçüncüsü, Bitcoin işlemlerinin doğası onları ulus ötesi, neredeyse anında ve geri döndürülemez hale getirmektedir. Bu noktalar, yeni kripto para birimlerinin yaratılması ve kullanılmasının politika, düzenleme ve yasa uygulama girişimlerini geride bıraktığı gerçeği ile birlikte ele alındığında, terörist örgütlerin ve organize suç örgütlerinin, terör finansmanı, karapara aklama ve diğer suç faaliyetleri için Bitcoin sistemini kötüye kullanmasını sağlamıştır (Gediz Oral ve Yeşilkaya, 2021: 211).

Terör ve suç örgütlerinin faaliyetleri ve finansal yapıları günümüzde sıkı denetim altına alınmaya başlanmıştır. Bu durum terör ve suç örgütlerinin finansman kaynaklarında dönüşüm yaşanmasına ve para izi takibinin daha zor olduğu kripto paraların illegal faaliyetlerin finansmanında ve para aklamada kullanımının yaygınlaşmasına yol açmıştır (Turan ve Demircan, 2021: 162).

2015 yılında ABD Hazine Bakanlığı'nın yayımladığı Terörün Finansmanı Risk Değerlendirme Raporunda kripto paraların mali işlemler yürütmek için çekiciliğine vurgu yapılmış ve terör örgütlerinin bu yeni ödeme sistemlerini Amerika Birleşik Devletleri'nde toplanan fonları terörist gruplara ve onların ABD dışındaki destekçilerine transfer etmek için kullanması olasılığına dikkat çekilmiştir (Turan ve Demircan, 2021: 171).

Kripto para birimlerinin ve Dark Web'in terör örgütleri tarafından kullanılması terörizmin 21. yüzyıl içerisindeki hızlı, dinamik ve gelişen yapısının önemli bir göstergesidir. Terör örgütlerinin Dark Web'i finansal kaynak, terör eylemlerini planlamak ve sürdürmek adına kullandığı, DEAŞ'ın Paris saldırısında ve DEAŞ ve YPG gibi terör örgütlerinin kripto para birimleri ile işlem yapması sonucunda açığa çıkmıştır (Sönmez ve Çelik, 2020: 84).

Finansal Eylem Çalışma Grubu (Financial Action Task Force-FATF) tarafından yapılan açıklamada, sanal para birimleri gibi yeni teknolojilerin birçok fayda sağladığı, ancak bu faydaların terörizmin finansmanı ve kara para aklama faaliyetleri yürütenler için de cazip hale getirdiği ifade edilmiştir. FATF yaptığı açıklamada; alternatif, dijital-kripto para birimlerinin, terör finansmanında kullanılması konusunda artan riske işaret etmektedir. FATF ayrıca, 2015 yılında ABD'de yaşayan bir kişinin dijital para birimleri üzerinden DEAŞ terör örgütü için yardım topladığı gerekçesiyle tutuklanarak 11 yıl hapis cezasına çarptırıldığını ifade etmektedir (Kurtaran, 2016).

2016 yılında Amerikan Tıp Derneği ile gönüllü olarak Ürdün'e giden ve DEAŞ terör örgütünün etkili olduğu Zataari Mülteci kampında 2 hafta kalan 27 yaşındaki ABD'li Zoobia Shahnaz, 201 yılında DEAŞ'a finansman sağlamak adına Dark Web'den satın aldığı Bitcoin üzerinden kara para aklamıştır. Shahnaz çeşitli kredi kartlarından farklı miktarda ödemeler yaparak 62.000 $ değerinde Bitcoin satın almış, Çin, Pakistan ve Türkiye'deki çeşitli adreslere farklı miktarda fon olarak göndermiştir (Sönmez ve Çelik, 2020: 81).

2020 yılı Ağustos ayında ABD Adalet Bakanlığı terörizm finansmanında kullanılan 155 Bitcoin hesabını ele geçirildiğini ve bu hesaplarla bağlantılı olarak terör örgütlerine finansman sağlamak amacıyla oluşturulmuş yardım kampanyalarının durdurduğunu belirtmiştir. İlginç olan, bu kampanyalardan birisi, Murat Çakar adında DEAŞ terör örgütü üyesi bir bilgisayar korsanının, Covid-19 salgınından faydalanarak DEAŞ'ı finanse etmek için müşterilerine sahte kişisel koruyucu ekipman satarak örgüte finans sağlamayı amaçlayan planıdır (Turan ve Demircan, 2021: 171-172).

Terör örgütlerinin birbirinden saha da taktiksel anlamda birçok hamleyi öğrendiği bilinmektedir. Bu öğrenme günümüzde propaganda, internet üzerindeki aktif olma gibi değişik alanlarda da kendisini göstermektedir. DEAŞ'ın Bitcoin ile olan ilişkisi PKK terör örgütünün Suriye'deki silahlı kanadı YPG tarafından da taklit edilmeye başlanmıştır. Dark Web kullanıcısı ve Bitcoin kod yazıcısı olduğu bilinen İran asıllı İngiltere vatandaşı Amir Taaki'nin 2015 yılında Suriye'ye giderek YPG terör örgütü saflarına katılması ise PKK terör örgütünün Dark Web'deki etkinliğinin arttırmasına yönelik bir hamle olarak değerlendirilmektedir. Taaki, bölgede bulunan YPG'li teröristlere açık kaynaklı kod yazılımı ve Dark Web'de etkin olmaları adına eğitimler vermiştir. Ayrıca Taaki ile birlikte bölgede çalışan İspanyol Pablo Prieto, YPG'li teröristlere Dark Web'in ve Bitcoin'in önemini vurgulamış, üst düzey yöneticiler ise Taaki ve Prieto'dan YPG'li teröristler için teknoloji müfredatı hazırlamalarını istemişlerdir (Sönmez ve Çelik, 2020: 81-82).

FETÖ terör örgütü de kripto para dünyasını istismar eden örgütlerden birisidir. FETÖ'nün kripto para piyasasındaki işlem hacmi 50 milyar doların üzerinde olduğu, daha önceleri Foreks, borsa ve altın piyasasında etkin pozisyonu olan FETÖ'nün kripto para alanına yöneliminin 2016 yılından sonra başladığı ifade edilmektedir (Bilgen, 2021).

Terör örgütlerinin kripto paraları terörizmin finansmanı maksadıyla kullandığını tespit eden devletler ve uluslararası kurumlar, bu durumun önüne geçebilmek üzere bir takım yasal tedbirler getirdiler. Örneğin Avrupa Birliği (AB), kripto para transferlerini daha izlenebilir hale getirmek için bir düzenleme üzerinde çalışmaktadır. AB yasasında önerilen değişiklikle, Bitcoin veya diğer kripto varlıklarını transfer eden şirketleri, alıcı ve gönderen hakkında bilgi toplamaya zorlayacaktır. Teklife göre, kripto varlıkları transfer eden şirket, müşteri adını, adresini, doğum tarihini, hesap numarasını ve alıcının adını eklemekle yükümlü olacaktır. Yapılacak değişiklikler, kara para aklama ve terör finansmanını önleme amacı taşımaktadır (Küçük, 2021).

Hazine ve Maliye Bakanlığına bağlı olarak faaliyet gösteren Mali Suçları Araştırma Kurulu Başkanlığı (MASAK) 2021 yılı mayıs ayında "Kripto Varlık Hizmet Sağlayıcıları için Suç Gelirlerini Aklanmasının ve Terörizmin Finansmanının Önlenmesine Dair Yükümlülüklere İlişkin Temel Esaslar" isimli bir rehber yayımlamıştır. Adı geçen rehberle MASAK kripto varlık hizmet sağlayıcıların tabi oldukları yükümlülükleri belirleyerek, "müşterinin tanınması, şüpheli işlem bildirimi, bilgi ve belge verme, devamlı bilgi verme ile muhafaza ve ibraz olarak" belirlemiştir (MASAK, 2021)

Terör örgütlerinin kripto para kullanımının önüne geçebilmek maksadıyla daha sert tedbirler alan ülkeler de mevcuttur. Dünyanın ikinci en fazla kripto para kullanımına sahip ülkesi Nijerya'da, kara para aklama ve terör gerekçesiyle kripto para kullanımı yasaklanmıştır. Nijerya Merkez Bankasından yapılan yazılı açıklamada, kripto para biriminin, kara para aklamak ve terörü desteklemek için kullandığı belirtilerek, ülkedeki kripto para ile ilgili işlemlerin yasaklandığını duyurulmuştur (Habertürk, 2021).

Sonuç olarak; terör örgütleri ve terörizmle mücadelede en etkin yöntemlerden birisinin, terörizmi besleyen finans kaynaklarının ortadan kaldırılması olduğunu söyleyebilmek mümkündür. Terörizmle mücadelenin çok boyutlu ve çok kapsamlı bir mücadele yöntemi olduğundan yola çıkarak, bu mücadelede terörizmin finansmanıyla mücadelenin önemli bir yer tuttuğunu belirtmek gerekmektedir. Terör örgütü mensuplarının beslenmesinden, silah ve teçhizat teminine, patlayıcı madde kullanımından propagandaya kadar çok farklı alanlarda maddi kaynak harcamak zorunda olan terör örgütlerinin varlıklarını sürdürebilmek için ihtiyaç duydukları finansal kaynakları çoğunlukla yasal olmayan kaynaklardan finanse edildiği de bilinmektedir. Bu kapsamda terör örgütlerinin, diğer finans kaynaklarının yanında, son yıllardaki teknolojik gelişmelere bağlı olarak sanal kripto paraları da kara para aklamak ve finans aracı olarak kullandıkları görülmektedir. Terörizmle mücadelede çok boyutlu yaklaşım çerçevesinde tüm devletler ve uluslararası kuruluşlarca, terör örgütlerinin kripto para kullanmalarını önleyici tedbirler alınmalı ve uygulanmalıdır. Aksi takdirde orta ve uzun vadede terör örgütlerinin kripto para kullanımı ve bu yolla terörizmin finansmanını önlemek gittikçe daha da güç bir hale gelecektir.

Kaynakça

Bilgen, Y. (7 Mayıs 2021). FETÖ'nün 50 milyar dolar kripto parası var. Erişim tarihi: 23 Eylül 2021, https://m.turkiyegazetesi.com.tr/gundem/788581.aspx

Gediz Oral, B. ve Yeşilkaya, Y. (2021). Kripto Para İkilemi: Karapara Aklama ve Bitcoin. *Journal of Suleyman Demirel University Institute of Social Sciences*, (39).

Habertürk. (08 Şubat 2021). Nijerya'da kara para aklama ve terör gerekçesiyle kripto para kullanımı yasaklandı. Erişim tarihi: 21 Eylül 2021, https://www.haberturk.com/nijerya-da-kara-para-aklama-ve-teror-gerekcesiyle-kripto- para-kullanimi-yasaklandi-2965757

Kurtaran, G. (28 Ocak 2016). Terör örgütleri kripto paraya yöneldi. Erişim tarihi: 23 Eylül 2021, https://www.aa.com.tr/tr/dunya/teror-orgutleri-kripto-paraya- yoneldi/511677

Küçük, B. (21 Temmuz 2021). AB'den kripto para adımı: Terör finansmanı ve kara para aklama engellenecek. Erişim tarihi: 25 Eylül 2021, https://tr.euronews.com/2021/07/21/ab-den-kripto-para-ad-m-teror-finansman-ve-kara- para-aklama-engellenecek

MASAK. (2021) Kripto Varlık Hizmet Sağlayıcıları için Suç Gelirlerinin Aklanmasının ve Terörizmin Finansmanının Önlenmesine Dair Yükümlülüklere İlişkin Temel Esaslar. Erişim tarihi 24 Eylül 2021, https://ms.hmb.gov.tr/uploads/sites/12/2021/05/Kripto- Varlik-Hizmet-Saglayicilar-Rehberi.pdf

Özdemir, G. (2021). Kripto Paraların Eşya Niteliği. *Süleyman Demirel Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, *11*(1), 289-306.

Sönmez, G. ve Çelik, E. (2020). Anonimlik ile İllegalite Arasında: Deep Web, Dark Web ve Devlet Dışı Silahlı Aktörlerin Uluslararası Siber Faaliyetleri. *Güvenlik Çalışmaları Dergisi*, *22*(1), 66-88.

Topaloğlu, B. (2021). Kripto Paraların Devlet Otoriteleriyle Entegrasyonu. *Düşünce ve Toplum Sosyal Bilimler Dergisi*, *3*(4), 244-258.

Turan, D. ve Demircan, C. (2021) Kripto Paralar ile Terör ve Diğer İllegal Aktivitelerin Finansmanı. *Anadolu Akademi Sosyal Bilimler Dergisi*, *3*(1), 161-176.

---

[1] Atıf için: TERAM. (2021). Kripto Paralar Terörizmin Yeni Finansman Araçları mı? Erişim adresi: https://www.teram.org/Icerik/kripto-paralar-terorizmin-yeni-finansman-araclari-mi-184